

QUE L'AMOR ÉS SIMPLE I EL TEMPS ÉS BREU

LES GRANS CAUSES EN ALLÒ PETIT. TESTIMONI.

FRA RAÚL VERA LÓPEZ OP

Bisbe de Saltillo, CL, Mèxic

Cantava la Chavela Vargas que l'amor és simple, i encara que les seves cançons siguin de dolor i de despit, és ben cert en aquesta frase que el temps és breu, i per a les coses petites, per a les simples, els minuts passen més de pressa.

Fa falta tenir sensibilitat i els sentits molt entrenats per reconèixer la riquesa i el valor que tenim al nostre costat. És fàcil veure complexos enormes que destrueixen les nostres costes per a turistes exclusius que potser l'únic que tinguin sigui diners, així com les botigues de moda i grans magatzems on no s'hi troba res perquè són massa opcions del mateix, quan els petits horts, les nostres famílies, els petits grups d'amics, els indrets on veiem pondre's el sol, a més d'irrepetibles, omplen el cor.

Essent un jove sacerdot vaig estar treballant en la formació de novicis dominics de la província de Mèxic, a la qual pertanyo com a frare. Els capellans de les parròquies properes ens demanaven ajuda per atendre algunes comunitats rurals. Van assignar-me un poble anomenat San Pedro Nexapa, d'unes quatre mil persones. Eren camperols d'origen indígena, amb un estil de vida ja molt mestís, que conservava una molt bona part de la seva cultura indígena tant en les seves relacions comunitàries i religioses, com en tot allò que tenia a veure amb el treballar la terra.

El meu compromís era celebrar la missa els diumenges a les deu del matí. Ben aviat vaig comprendre que l'horari per a la missa dominical se'ls va imposar, perquè no tenia res a veure amb el ritme de vida al poble. Els habitants del poble anaven arribant a poc a poc, fins a omplir l'Església a les onze del matí. En el meu afany per estar entre ells, vaig decidir asseure'm al confessional des d'abans de les deu del matí. El racó de fusta que oferia el confessional, va ser el primer instrument pastoral amb el qual vaig començar a tenir un contacte personal amb elles i ells, pobladors de San Pedro. De gener de 1978 a setembre de 1985 la meua oficina va ser aquell confessional. Escoltava les seves penes

i dolors, els seus problemes i dificultats. Els seus "pecats" eren el resultat de l'ambient hostil ple de menyspreu que rebien per ser camperols o indígenes no només a la capçalera municipal, sinó en altres de les comunitats rurals on sortien a treballar. I no cal que parlem de la discriminació i maltractament quan havien d'emigrar a la Ciutat de Mèxic on, especialment nenes i adolescents, eren contractades com a personal per al servei domèstic.

En conèixer-los vaig descobrir que estava entre persones molt riques i sàvies. Vaig aprendre que els seus referents sobre la fe eren extraordinaris, així com entorn de la vida humana. En el meu contacte amb ells vaig conèixer com l'Evangeli impregnava tota la seva vida. La seva fe i la seva vida s'entrellaçaven. Un dia els vaig donar els textos bíblics de la missa del dia perquè els comentessin en grups. No entenia com tots els grups sense excepció havien entès ràpidament la Paraula de Déu per il·luminar la seva vida, i de manera molt senzilla els assenyalava el camí per on haurien de continuar amb plena dignitat per resoldre els seus problemes. A mi m'havia costat anys d'estudi amb una càrrega acadèmica pesadíssima, i a ells se'ls donava gratuïtament. Vaig entendre que ells gaudien d'una saviesa que provenia de Déu, i que els permetia no deixar de somriure, a més que els proporcionava la força i el gust per compartir entre elles i ells el poc que tenien i, enmig de la seva feina quotidiana per sustentar la seva vida, trobaven temps per realitzar una obra d'evangelització; em va tocar veure també com anava canviant tota la vida d'aquell poble.

Hi ha moltes llegendes que parlen del blat de moro per explicar la força de la cultura mexicana, i també hi ha molts contes que parlen de la feina de les formigues davant d'altres animals. A mi em va agradar un mite que parla del blat de moro i les formigues... El blat de moro va ser segrestat per un monstre, que va amagar-lo en una muntanya balma-da, per la qual cosa els animals de la selva es van

quedar sense menjar. Cada espècie va enviar el seu company més fort a combatre el monstre i rescatar el menjar de tota la selva; això no obstant el monstre els va vèncer, així que van decidir enviar-hi el segon més fort, però va passar el mateix. Van enviar-hi aleshores el tercer més fort, intentant descobrir el punt dèbil de l'enemic i tampoc van tenir èxit. Les formigues van prendre la paraula, en una reunió on participaven per igual iguanes, jaguars, colibrís, cocodrils, llargardaixos, armadillos, ossos, serps, tigres, granotes i altres animals. Davant la sorpresa de tothom les formigues van proposar rescatar elles el blat de moro, demanant que les deixessin treballar, i així va ser. Van fer un forat a la base de la muntanya i, al cap d'un moment, van començar a treure un per un els grans de blat de moro. Van aconseguir rescatar tot el blat de moro que el monstre tenia retingut. La comunitat agraïda, no només va festejar el menjar que havia tornat, sinó que va sentir més unitat que abans de l'ensurt que els havia provocat el monstre. Per què m'agrada la història? Perquè fins i tot les espècies més petites, quan estan organitzades, poden vèncer el monstre més poderós.

La primera diòcesi que em va tocar atendre com a bisbe té un perfil rural: la Diòcesi de Ciudad Altamirano al sud de Mèxic, a l'estat de Guerrero. Allà em vaig proposar atendre els seus habitants tan properament com em fos possible. Vaig escollir moure'm a les seves petites i allunyades comunitats, i no quedar-me només a les capçaleres parroquials. En organitzar el Pla Diocesà de Pastoral, totes les comunitats hi van quedar integrades i de totes en van sorgir agents que dinamitzaven amb molt d'interès el treball pel bé comú tant de l'Església com de la Societat. La meva experiència en la següent diòcesi com a bisbe coadjutor, a Sant Cristóbal de las Casas, Chiapas, va ser intensa, per la dinàmica pastoral que ja existia per atendre molt decididament tots els seus membres, amb un ritme i condicions polítiques particulars. L'atenció a les petites poblacions rurals, poblacions mitjanes, zones urbanes, cultures indígenes i mestisses, comptava amb una força excel·lent per formar a profunditat els agents i realitzar una pastoral pujant i integral que superés l'esclavitud i abusos; vaig entendre que l'educació permanent, i

en la seva pròpia llengua, és important a les perifèries i zones allunyades.

La Diòcesi de Saltillo, amb la seva cultura i tradicions, m'ha enriquit en conèixer les realitats pròpies del nord-est mexicà. L'explotació laboral en fàbriques i contra miners del carbó, l'abandonament i la rapinya de terres al camp així com la violència generalitzada contra la població, ens han forçat a respondre des de la tasca pastoral en l'atenció a sectors específics de la població. Donar la importància i el lloc a cada migrant que arriba a la 'Casa del Migrant', i escoltar les seves històries, ens fa conèixer profundament el fenomen migratori, de manera que el servei que els oferim no es limita a allotjament i alimentació, sinó que s'hi afegeix atenció psicològica, espiritual, mèdica i jurídica. La xarxa nacional i internacional, i la lluita buscant lleis que protegeixin els seus drets humans, és la mateixa via que se segueix amb familiars de persones desaparegudes, on la justícia i l'eliminació d'impunitat són necessàries i urgents per a la comunitat sencera, no només per a les víctimes. Els processos d'evangelització i l'impuls al desenvolupament sorgeixen quan ens integrem els uns/es amb els/les altres.

Les comunitats rurals, camperoles, indígenes o de la perifèria dels estats de Mèxic, Guerrero, Chiapas i Coahuila, entre les que he tingut l'oportunitat de viure i compartir el que tinc i el que sóc, m'han permès adonar-me del que ens transmeten les paraules de Jesús. Amb aquestes comunitats he après la humilitat de l'Evangeli, que aprecia les llavors petites, assegurant-nos que un dia no allunyat comprovarem que són grans com arbres. He après sobretot la fortalesa i la perseverança dels més petits, que sempre acaben per trobar sortides noves per a les dificultats grans: molta gent petita, en molts llocs petits, fent coses petites... però transformant el món...

Que l'amor no sigui trillat, i que se'l cruspeixi el temps; que treballant per les coses simples, amb la gent senzilla, en llocs petits, essent "fidels en allò petit", i constants, tenaços, estiguem segurs que ens apropem cada dia, cada minut, a la realització de la Gran Utopia de Jesús de Natzaret, al suma de les Grans Causes de l'Amor. □